

NÁVRAT K PRAMEŇU

Zbrázdený časom
vraciam sa
k prameňu.

Búrlivé vody
a ich kľukaté brehy
nesú ma domov.

Pohostinné lúky
na zelený stôl
prestierajú
najkrajšie obrusy.

Potom navôkol,
široko-d'aleko,
nad perzské cennejšie
koberce.

V medonosnom poli
počuť bzukot včiel
a škovránčiu ódu
nového chleba.

Kloním sa
k prameňu.

Po niekoľkých dňoch
z priehrátia
ovlažím si únavu
neviditeľných vrások.

Každý podobný deň
zbožňujem
prv,
ako súmrak sadne.

Sklonený
nad prameňom
s dôverou zajtrašieho rána
za priehrátie vody naberám...

HODINA ZEMEPISU ✱

I.

Tuto, hľa, sa rozprestiera
Gemelčička, tu Grošanské
a tu vedľa Židáreň.

Tá ma videla rodiť sa
a v jej náručí počula
prvýkrát zaplakať.
Cítila môj rast
a na jej rozsiahlych stráňach
bezstarostne rozkvitať.

Tuto zasa je Nová
i Stará Huta
a tu Zachotár.

Tu spoznal som sa
i spoznal som ľudí,
s ktorými splynul som.

Tie dedinky – to sme my!

II.

Tu medzi Gemelčičkou,
Grošanským, Židárňou,

Novou i Starou Hutou
a Zachotárom
tiahne sa Hranica.

Tá nás oddeľovala,
ale zároveň
vždy aj spájala.

Hranica je naše spojivo!

III.

Tu pramení Veľká voda
a tu vyviera *Bystra*
a tuto zasa sú
pramene ich prítokov.

To sú naše vody!

Z nich čerpali
celé pokolenia našich predkov,
hned' od svojho príchodu
a čerpali aj naši starí rodičia
aj naši rodičia,
čerpajú aj moji bratia
i moje sestry
a budú čerpať
aj naši vnukovia
aj naše vnučky.

HUTA

Prvé pokolenie
sídlilo v Starej Hute,
druhé v Novej Hute
a tretie v Bystrej.

Dnes, ako aj kedysi,
majstrami skla
sú Novo-
a StaroHuťania.

Tento pohár
vyrobil môj spolužiak
a ctený priateľ
– Ďuro.

Vtlačil mi ho do vrecka,
ako spomienku na Hutu,
keď som ňou
pred rokom
prechádzal ako hosť

a prezeral si
výstavu výrobkov,
ktoré čakali už-už
na odchod
do zámoria.

Na stenách pohára
nebolo nič napísané,
ale odrazu sa začal lesknúť
a vydávať nežné zvuky
pripomínajúce krištál.

Dejiny sklárne
stáli v mojej dlani.
Všetci prítomní otočili hlavy
a ostali nehybne stáť
ako za zatknutou mienkou.

TICHÝ KRAJ ✧

Veľkosť májovej oblohy,
vznešenosť dedičnej piesne,
čaro čarovnej prírody.

Údolia a vábne hory,
rozpoltené bystrinami,
– bežiacie za hlasom mora.

Ľud – zdravý telom i dušou,
čo z voľných rúk a myšlienok
svetlom dláždi cestu slovám.

Tak vyzerá môj tichý kraj,
kde v povetrí motýľ hrá sa...

TU ✈

Tu zem ešte dýcha
starými zmluvami.
Dedina a okolie
nosia odtlačky búrlivých dejín,
ku ktorým sa vracia básnik.

Keď prechádzame chotárom,
podopierajú nás tiene,
prenikajúce sem od tých,
čo majstrovsky narábali
pluhom i kosou.

Pri pohľade cez rodný prah
s istotou čítame
na tvárach potomkov
ako na rannom obzore
zmysel nového dňa.

VRCHÁRSKY SVET

Kdesi ďaleko
ešte pred východom
nad obzor
slnko si poranilo tvár.

Krv mu bohato striekala
z guľatej obličaje,
keď nazrelo do okien
roztratených domčekov.

Jelše a smutné vŕby
ešte snívali
v sladkom objatí
nad šumiacim potokom,

keď sa na vtáčích krídlach
prebúdzal
k životu
vrchársky svet.

„VRCHY“ ✱

Poznám a rád mám tieto Vrchy,
zadívané do výšok skutočných končiarov.
Okradli ich len o dotyk s nebesami,
ale nie o pohľad do výšin.
Okradli ich o majestát večných snehov,
ale nie o život ľudí.

Poznám a rád mám tieto Vrchy,
ony spájajú rovinu s oblohou.
Po nich sa hemžia stopy našich predkov,
od domcu k domcu vlečú sa nočné svetlá,
dotýkajú sa ich dlane otcov a matiek,
krídla lastovičiek a vietor surový.

Omladnú našou prítomnosťou!

Hebkejšie sú ako pyšné končiare
– samotári hôr,
skrehnuté v desivých výškach.
Nie sú až také obdivuhodné,
také neprístupné,
a jednak ich mám najradšej.

Sú to Vrchy, čo večne rastú,
ale nie sú bez ľudí.
Zdvihli sa spolu s nami,

splynuli s naším životom:
s nami prežívajú každodenné radosti
i žiale.

My sme ich a ony sú naše!

PRIEZRAČNÉ RÁNO

Od divokej Poľany
po Pripory,
od šaranského jarku po Bojovské
tiahne sa drsná,
no malebná krajina.

Jej praobrazy,
vymyslené
zo spomienok
starej mamy,
krásnejú deň čo deň.

Na hrebeni Čiernej hory
i v slabinách Bystrej
v predbúrkovom vetre
dôverne sa kolíše
biely praotcovský les.

Na okamih pripomína
obrovského vtáka,
dosýta vyčerpaného letom,
keď v neskorý podvečer
sadá na vlastné hniezdo.

Ohnivé kríže búrky,
zrodené štiepaním oblakov,
naháňajú
na pokojamilovný a robotný ľud hôr
strach a nočnú hrôzu.

Lež horniak je neprekonateľný,
ani nečasom, a preto smelo
čelí im, až sa všetko
preleje do pravého ticha
priezračného rána.

VÍCHRICA ✨

Len čo sme vyšli z hôr
víchrice sa rozbesnila,
zúrivo nás štípala na líca
a metala nám do očí ostrý sneh.

Chvíľku sme sa pristavili,
otočili, natiahli baranice
na uši, hlboko sa nadýchali
a snehom po pás brodili sa opäť proti nej

a víchrice akoby bola vycítila
náš odpor, rozčertila sa ešte viac.
Zmietala sa zúrivosťou
i pľula nám do tváre.

Silnými dlaňami
– aké majú len kováči,
udierala nás do prs
a s psiou dravosťou štekala a hrýzla nás.

Keby sa to boli brodili diviaky,
aj nad nimi by bola zvíťazila,
boli by sa tieto zriekli cesty,
ustúpili a vrátili do tichých brlohov.

Ale tu kráčali ľudia:
kráčali traja bratia, traja horniaci,
traja drevorubači, ktorí
sa s otcovskou túžbou navracali domov.

KVETNÁ NEDEĽA *

Na huťanskom moste sedel som,
Bystra rušne šumela.
Vyrušil má strakoší krdel',
bola Kvetná nedeľa.

Na úbočí vršku kostol je,
sám v bielom rúchu stojí.
Vôkol neho je zástup ľudí,
každý v slovenskom kroji.

Bol som mimo slova Božieho
jak popricestné stromy.
Zvony vtedy práve mlčali...
Kto rodné túžby zlomí?

CHVÁLA

Ľúbim zelené rána, keď v nich
nezošľachtený poľný kvet
za sviežou rosou drie sa smädný
a tak rád chcel by prevravieť.

Ľúbim všetky stebľá tráv poľa
aj obilný lán, keď sa chvie,
chodníky, z ktorých horská roľa
večne bude ľud vráskavieť.

Ľúbim prechádzky touto zemou
– ako anjeli večnosťou.
Tu matka boli prebláženou.
Spomínam na nich s večnou ctou.

DOMOV

Už nie každý rok prichádzam, no vlani,
neobyčajne túžil som po tých
miestach, čo často pristavili dych,
keď po rokoch pospomínam si. Ani

hlas už nepočuť tam na pustej stráni,
len pred očami kídel' povestných
víl, čo v zakliatí čaká na svojich
vykupiteľov, na dotyk ich dlaní...

Život doma je vždy zázrakom. Niečo
ťa očarí a hneď sa začneš chvieť,
hoci záruku máš v ich dôvere, čo

v každom býva, tam kde je rovný svet...
Tak nám vpravievala mať svojou rečou:
„Vedzte, cennejšie od domova niet!“

NA TEJTO ZEMI

Na tejto zemi aj predkovia žili,
matkino slovo tu som počul znieť
prvýkrát. Na otázky odpoveď
začali mi dávať už v danej chvíli,

keď pre pochopenie dosť som mal sily.
Od tej doby už sám sa hlásim hneď,
ako po slávnostnom obede smäd,
keď v niekom slovo vlastnej matky kvíli,

že rodisko ho k povedomiu budí,
že v jednu báseň spájame sa zas...
Áno. Aj môj hlas zastáva sa ľudí,

tých, čo v srdciach nesú zdroj nových čias,
keď heslo ROVNOSŤ nikde nezablúdi
a slovo MATKA večne spojí nás!

PRÍHOVOR K DOMU STAROOTCOVSKÉMU

Kedysi ti svietila petrolejka.
Dni tiché, noci jasné bývali,
len občas prechádzali prívally.
No jednak navôkol šla sláva veľká

pre život, čo tu vládol ako znelka.
Potomci ti budúcnosť snívali
a s ostatnými boli rivali
v čítaní povestí, ... nebola telka.

Prežíval si krstiny, svadby... Tu hľa,
jednostaj vládli našich mozole
a s tebou ich lúčila iba truhla...

U nich boli vždy plné stodoly...
Ó, pútniku, tu slza navždy stuhla:
Steny sú v hline, strecha v popole!

RODISKO

Unavený potok pomedzi kamene
nechal sa unášať skromnými vlnkami.
V nedeľnom tichu vždy k príchodu žblnká mi.
Namiesto pozdravu vzdychol som zmámene:

Aké to prečudné prírody znamenie!
Krajina víta ma zrelými trnkami,
na struny boľavé pohľadom brnká mi.
V očiach hneď vzbĺkajú radostné plamene.

Mysľou mi prebehne krutosti obrázok:
Koľko som potôčku narobil odrážok?!
Dnes jeho pesnička ožíva dedinou,

a že som odtiaľto odišiel – nablízko,
vrátiť sa – túžbou je sladkou i jedinou,
pretože v spomienkach večne mám rodisko!